

Makalenin Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Date Received : 14.05.2019
Kabul Tarihi / Date Accepted : 01.10.2020
Yayın Tarihi / Date Published : 15.03.2021

 <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.60703-565294>

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KOPYA ÇEKMEYE YÖNELİK GENEL EĞİLİMLERİNİN BELİRLENMESİ*

Sevgi KOÇ¹, Hasan Basri MEMDUHOĞLU²

ÖZ

Bu çalışmada, üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Örneklem grubu tabakalı ve uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Örneklem grubu (n =) 1220 kişiden oluşmaktadır. Araştırma verileri Koç ve Memduhoğlu tarafından “kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği” geliştirilerek toplanmıştır. Veriler, açımlayıcı faktör analizi (AFA), betimsel istatistikler ve fark istatistikleri (ANOVA ve t testi) ile analiz edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında, dışsal kaynaklı eğilim ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda erkek öğrenciler kadın öğrencilerden daha fazla kopya çekmeye eğilim göstermişlerdir. Öğrencilerden sıklıkla devamsızlık yapanların nadiren devamsızlık yapanlara oranla kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir. Dış hekimliği ile eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu ve diğer fakültelerden farklılaştığı belirlenmiştir. İlahiyat ve tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekme eğilimlerinin ise düşük düzeyde olduğu belirlenmiştir. Baba eğitim durumunun öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimleri üzerinde önemli bir etkisinin olmadığı anlaşılmıştır. Mezuniyet sonrası mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin daha düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Üniversite öğrencileri, kopya davranışı, kopya eğilimi

DETERMINING UNDERGRADUATE STUDENTS' CHEATING TENDENCIES

ABSTRACT

In this study, undergraduate students' tendencies towards cheating were investigated considering several variables. The study model is the relational screening model which is one of the quantitative research methods. The sampling group was stratified and determined by an appropriate sampling method. The study sample consisted of (n =) 1220 undergraduate students. The data were collected using the “scale for determining cheating tendency” developed by Koç & Memduhoğlu. The data were analyzed with exploratory factor analysis (EFA), descriptive statistics, ANOVA, and t-test. It is concluded that the cheating tendencies of undergraduate students are moderate. In the total score of the scale for the students' tendency towards cheating, male students tended to cheat more than female students both terms of in the externally stimulated tendency and internally induced tendency dimensions. It was found that the students who frequently absent from their classes had a higher tendency to cheat than those who were seldom absent. It has been determined that the cheating tendencies of students enrolled in the Faculty of Dentistry and Faculty Education were high and different from those who are enrolled in other faculties. It was determined that the cheating tendencies of the students of the Faculty of Theology and Medical School were low. The education level of the students' father did not have a significant effect on the students' cheating tendencies. The students who aimed to pursue academia after graduation were less likely to cheat.

Keywords: Undergraduate students, cheating behavior, cheating tendency

* Bu çalışma birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında hazırladığı ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde kabul edilen doktora tezinden türetilmiştir.

¹ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sevgitoluk@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-3023-4102>

² Siirt Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, hasanmemduhoglu@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0001-5592-2166>

1. GİRİŞ

Kopya çekme davranışının uzun yıllardır eğitimin her aşamasında görülen bir davranış olduğu, yaygınlaştığı ve devam eden bir sorun olduğu (Anderman & Anderman, 1999; Ashworth vd., 1997; Evans vd., 1993; Franklyn-Stokes & Newstead, 1995; Johnston, 1991; McCabe, 1993; McCabe & Trevino, 1997; McCabe, vd., 1999; Schab, 1991; Whitley, 1998; Whitley vd., 1999) araştırmalar tarafından ortaya konmuştur. 1987’de Amerika’da lise öğrencilerinin yaklaşık %75’inde kopya çekme durumunun tespit edilmesi ve bu sonuçların değerlendirilmesiyle Kaliforniya Eğitim Bilimleri Enstitüsü kopya çekmeyi “salgın” olarak nitelendirmiştir. Amerika’da 1960’lı yıllardan 1990’lı yıllara doğru kopya çekme oranlarında artış olduğu görülmüştür (Schab, 1991). Whitley (1998), kopya çekme çalışmalarının daha çok üniversite öğrencileri arasında yaygınlaştığını; Baird (1980) ise kopya çekme davranışının lisede üniversiteden daha fazla görüldüğünü belirtmiştir. Anderman ve Murdock (2007), kopya çekme durumunun öğrenci öğrenmelerini etkilediğini, öğretmenlerin öğretimi planlamalarında dönüt sağlamaları açısından önemli olduğunu ve bu alandaki araştırmalardan elde edilen sonuçlarda bütün yaş gruplarındaki öğrencilerde kopya çekme davranışının bulunduğunu ifade etmiştir. Kopya akademik usulsüzlüğün (sahtekarlığın) bir çeşidi olmakla birlikte kopya çekmek ve akademik usulsüzlük kavramları üniversite ve diğer kurumlarca aynı anlamda kullanılmaktadır (Carpenter vd., 2013). Kopya çekme ayrıca sınavda ya da diğer akademik ödevlerde, kullanımına izin verilmeyen kaynakları kullanma, sınavı ya da ödevi başkalarına yaptırma olarak da tanımlanabilir (Evans vd., 1993).

Alanyazın incelendiğinde kopya çekme davranışının çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıktığı görülmüştür. Schab (1991) öğrencilerin kopya çekme nedenleri üzerine yürüttüğü araştırmalarda öğrencilerin; ebeveynleri tarafından uygulanan yüksek not alma baskısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayırmaması, başarısız olarak anılmama, tembelliği, kopya çekmeyi kolay bir şekilde emek harcamadan yapması gibi nedenlerden dolayı kopya çektikleri sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin eğitime ilişkin sorgulamalarının olmayışı, öğrenme ve değer oluşturma amaçlı olmayışları, etik açıdan gelişim sağlamak değil de diploma elde etmek için okula gitmeleri bireylerin kopya eğilimlerinin nedenleri arasında gösterilebilir. Kopya çekme davranışının eğitim sistemi, öğretim elemanı ve öğrenciden kaynaklı görüldüğü söylenebilir. Sınav sorularında cevap olarak, kitap ya da defterin harfiyen aynısının istenmesi, öğrencilerin sınavlara çalışmak yerine bir yerlere bilgileri yazıp kopya çekmeyi tercih etmeleri, öğrenme sürecinden çok sınav sonuçlarına göre değerlendirme yapılması öğrenciyi kopyaya itmektedir (Alkan, 2008). Ezberci eğitim sistemi, okul sınavlarının yanında merkezî sınavların yapıyor olması (Güneş, 2014); ezberci eğitim ve buna bağlı tip değerlendirme, kullanılan ölçme ve değerlendirme araçlarının bilgi toplama ve bunların hatırlanması, ezberlenmesi ve sunulmasına yönelik olması (Wajda-Johnston vd., 2001) kopya çekme nedenleri olarak görülmektedir. Kopya çekme nedenleri arasında önemli bir diğer faktör olarak öğretim elemanı görülmektedir (Alkan, 2008; Çeliköz, 2016; Özden vd., 2015; Seven & Engin, 2008). Kopya çekmede öğretmenin rolünün olduğu, bunun öğretmene karşı olumsuz bir hamle olduğu, öğretmenin kendi kontrol alanı olan sınıf ortamında böyle bir olayın gerçekleşmesinin, bir yerde öğretmenin kontrol mekanizmasının iyi çalışmadığını gösterdiği görülmektedir (Seven & Engin, 2008). Öğrenciden kaynaklanan nedenlerin çeşitli kişisel değişkenlerle ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bu kişisel değişkenlerden cinsiyet ile ilgili çalışmalarda (Akdağ & Güneş, 2002; Lin & Wen, 2007; McCabe & Trevino, 1997; Nonis & Swift, 1998; Pino & Smith, 2003; Underwood & Szabo, 2003) ve yaş ile ilgili çalışmalarda (Finn & Frone, 2004; McCabe & Trevino, 1997; Murdock & Anderman, 2006; Newstead vd., 1996) bireysel özelliklerin kopya çekme davranışı ile ilişkileri incelenmiştir. Kopya, eğitim-öğretim sürecinde öğrenmeyi engelleyerek yeterli bilişsel davranışların kazanılmasını engellemekte, yetersiz bilgiye sahip kitlesel grupların oluşmasına neden olmaktadır. Bilgi eksiklikleri, ilerleyen eğitim aşamalarında negatif bir çarpan etkisi gibi büyüyerek bu kitlesel grupları oluşturan bireylerin analiz ve sentez düzeyinde profesyonel bilgi üretmelerini ve mesleki kariyer kazanımlarını zorlaştırmakta, ülke problemlerine çözüm üretme ve ülke ekonomisine pozitif bir katkı sağlamalarını güçleştirmektedir. Kitlesel gruplar üzerinde önemli bir baskı oluşturan suçluluk duygusu, bireylerin ruh sağlığını tehdit edici bir unsur olarak yaşam kalitesini ve sosyal kültürel ilişkilerini de negatif bir şekilde etkileyebilmektedir (Özgüngör, 2008; Topçu & Uzundumlu, 2011). Alanyazında kopya çekme davranışına ilişkin çalışmalar daha çok öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumları açısından incelenmiştir (Akdağ & Güneş, 2002; Özyurt & Eren, 2014; Semerci, 2003; Semerci, 2004; Semerci & Sağlam, 2005; Yangın & Kahyaoğlu, 2009). Davranış bilimleri ve eğitim bilimleri ile ilgili bilim dalları, tutum-davranış ilişkileri ve öğrenme üzerine yapılan çalışmalardan Polat (2017), kopya çekme davranışı sergileme eğilimlerinin nedenlerini metasentez çalışması ile ele almıştır. Türkiye’de yapılan çalışmalara baktığımızda Selçuk (1995), okullarda eğitim ve rehberlik sorunu olarak kopya çekme sorunsalı üzerinde dururken, bazı araştırmalar (Adıbatmaz & Kurnaz, 2017; Alkan, 2008; Durmuşçelebi, 2011; Eraslan, 2011; Keskin & Uzuner, 2018; Küçüktepe & Küçüktepe, 2012; Oksal & Bilgin, 1999; Özgüngör, 2008; Özyurt & Eren, 2014; Semerci, 2003; Semerci, 2004; Semerci, 2006; Semerci & Sağlam, 2005; Seven & Engin, 2008; Tan, 2001; Tayfun & Yazıcıoğlu, 2008; Topçu & Uzundumlu, 2011; Ünlü & Eroğlu, 2012; Whitley, 1998; Yangın & Kahyaoğlu, 2009; Yıldırım, 2015) kopya çekme nedenleri, kopya çekmeye yönelik tutumlar, kopya çekme teknikleri, kopya çekme davranışlarına ilişkin çalışmalar yürütmüşlerdir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın temel amacı, kopya çekmeye yönelik eğilimlerin nedenlerinin belirlenmesidir. Araştırmanın temel amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1- Üniversite öğrencilerinin kopya çekme oranları nedir?
- 2- Üniversite öğrencilerinin kullandıkları kopya çekme teknikleri nelerdir?
- 3- Üniversite öğrencilerinin kopya çekme eğilimleri ne düzeydedir?
- 4- Kopya çekmeye yönelik eğilimler, bazı değişkenlere (cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, yıllık okunan kitap sayısı, günlük ders çalışmaya ayrılan zaman, devamsızlık, fakülte, alan, aile gelir miktarı, üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, mezuniyet sonrası mesleki ideal) göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

1.2. Araştırmanın önemi

Türk eğitim sisteminde kopya çekme önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin kişisel gelişimlerinde mesleki yeterlilik sağlayabilme, gerekli bilgi, beceri, tutum kazanma sürecinin en önemli basamağını üniversiteler oluşturmaktadır. Gerek ulusal gerekse uluslararası literatürde, üniversite öğrencilerinde kopya çekme davranışının yaygın olması, bu davranışı belirleyen değişkenlerin neler olabileceği ya da bu davranışın bütüncül bir yapıyla ele alınmasının gerekliliği, kopya çekme sorunsalına değinen çalışmaları önemli kılmaktadır. Bu çalışma ile üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri ve üniversite öğrencilerinin kopya çekme eğilimlerini etkileyen değişkenler incelenmiştir. Araştırma, üniversitelerde görev yapan eğitimcilerin ders süreçlerinde bilgiyi yapılandırmaya, bilgiyi üretmeye ve bilgiyi gündelik yaşama entegre etmeye yönelik öğrenme öğretme yaklaşımları, stratejileri ve alternatif değerlendirme yöntemlerini kullanmaları gereksinimi olduğunu göstermesi açısından önemlidir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Araştırma, ilişkisel tarama modelindedir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerini belirlemek için geliştirilen ölçekle bazı değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir.

2.2. Araştırmanın evren ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan toplam 2718 son sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu tabakalı ve uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi fakülteleri ayrı birer tabakayı oluşturmuş ve her tabakaya ait bölümlerden kolayca ulaşılabilen son sınıf öğrencileri örnekleme dâhil edilmiştir ve araştırmanın örneklem grubu Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Fakültelerinde 2016-2017 Öğretim Yılı Öğrenim Gören Öğrenci Sayıları ve Örneklem Grubu

Fakülte	Öğrenci sayısı	Son sınıf öğrenci sayısı	Örneklem
Fen Alanları			
Fen Fakültesi	2293	403	141
Mühendislik Fakültesi			
Ziraat Fakültesi			
Sağlık Alanları			
Diş Hekimliği Fakültesi	1918	276	150
Tıp Fakültesi			
Veteriner Fakültesi			
Eğitim Alanı	3499	673	365
Sosyal Alanlar			
Edebiyat Fakültesi	7003	1366	564
İİBF			
İlahiyat Fakültesi			
TOPLAM	14713	2718	1220

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırmanın örneklem grubu 2016-2017 öğretim yılı bahar döneminde Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi fakültelerinde öğrenim görmekte olan fen alanları (fen fakültesi, mühendislik fakültesi, ziraat

fakültesi), sağlık alanları (dış hekimliği fakültesi, tıp fakültesi, veteriner fakültesi), eğitim alanları ve sosyal alanlar (edebiyat fakültesi, iktisadi ve idari bilimler fakültesi, ilahiyat) son sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Çalışmanın verileri, bu çalışmada geliştirilen Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği (KÇYEÖ) ile elde edilmiştir. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi eğitim bilimleri, fen bilimleri (fen fakültesi, mühendislik ve ziraat fakültesi) sosyal bilimler (edebiyat fakültesi, iktisadi ve idari bilimler fakültesi ve ilahiyat fakültesi), sağlık bilimleri (dış hekimliği, tıp fakültesi, veteriner fakültesi) alanlarında yer alan fakültelerin farklı bölümlerinde öğrenim görmekte olan son sınıf lisans öğrencileri (n = 467) ile açılımlı faktör analizi (AFA) yapılarak ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği, ölçek geliştirme çalışması için oluşturulan çalışma grubuna ilişkin bilgiler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.
Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği (KÇYEÖ) Açılımlı Faktör Analizi (AFA) için Oluşturulan Çalışma Grubu (n = 467)

Değişkenler	Düzyey	f	%
Cinsiyet	Erkek	235	50.3
	Kadın	232	49.7
Alan	Sosyal Bilimler	219	46.9
	Eğitim Bilimleri	136	29.1
	Fen Bilimleri	58	12.4
	Sağlık Bilimleri	54	11.6
TOPLAM		467	100

Tablo 2 incelendiğinde Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği araştırmacılar tarafından (n = 467) öğrenci ile AFA ile yapılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin nedenlerini belirlemek amacıyla bu araştırmada araştırmacılar tarafından 7’li Likert tipinde “kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği” geliştirilmiştir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri nedensellik çerçevesinde ele alınmıştır. Sosyal psikolojinin ele aldığı yüklem kuramı bağlamında kopya çekmeye yönelik eğilimlerin içsel nedenleri ve kopya çekmeye yönelik eğilimlerin dışsal nedenleri olmak üzere iki alt boyutta ele alınarak hazırlanmıştır. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği için alan yazında konuya ilişkin araştırmalar incelenmiş (Eraslan, 2011; Harding, vd., 2007; Lüle-Mert, 2012; O’Rourke vd., 2010; Seven & Engin, 2008; Topçu & Uzundumlu, 2011) ve bu çalışmaların bulguları temel alınarak ölçek ifadeleri hazırlanmıştır. Deneme formu, kapsam geçerliği, anlaşılabilirliği ve uygunluğu için, program geliştirme, eğitim yönetimi, psikoloji alanlarında uzman görüşüne sunulmuştur. Maddeler, “hiç katılmıyorum” ile “tamamen katılıyorum” arasında derecelendirilmiş ve 7’li Likert tipi seçeneklerinden oluşturulmuştur. “ $\bar{x}$ ” aralık değerleri, 1-1.84 çok düşük, 1.85-2.70 çok az düşük, 2.71-3.55 düşük, 3.56-4.40 orta, 4.41-5.25 az yüksek, 5.26-6.10 yüksek, 6.11-7.00 çok yüksek düzeyde eğilim olarak tanımlanmıştır. Görüşüne başvurulmuş 5 uzmandan dönüt alınmış ve öneriler çerçevesinde, 13 madde dışsal kaynaklı eğilim nedenleri, 13 madde ise içsel kaynaklı eğilim nedenleri olmak üzere 26 maddelik deneme formu oluşturulmuştur. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği’nin deneme uygulaması ile AFA yapılmadan önce temel varsayımlar (çarpıklık, basıklık) test edilmiş ve Tablo 3’te verilmiştir. Verilerin, çok değişkenli analiz varsayımları incelenmiş, deneme ölçeğine ilişkin madde analizleri ve betimleyici analizler yapılmıştır. Normallik, doğrusallık, çarpıklık durumları ve KÇYEÖ’nin toplam puanlarına ilişkin deneme uygulaması betimsel istatistikleri Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.
Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği (KÇYEÖ)’nin Toplam Puanlarına İlişkin Deneme Uygulaması Betimsel İstatistikleri

	N	X	ss	Min.	Maks.	Ranj	Ortanca	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
Değerler	467	83.03	39.91	26	182	156	82	.224	-.989
Std.hata								.113	.225

Tablo 3’teki değerlere ait puanlar incelendiğinde; puanların geniş bir ranjda dağılım göstermesi ve ortalama ortanca puanlarının birbirine yakın olması verilerin normal bir dağılım gösterdiğine işaret etmektedir. Çarpıklık ve basıklık kabul aralığı olarak ± 1 aralığı önerilmiştir (Büyüköztürk, 2011; Büyüköztürk vd., 2011; Kline, 2011). Bu çalışmada ise çarpıklık (.224; ± 1) ve basıklık (-.989; ± 1) değerlerinin kabul edilebilir sınırlar arasında kalması normalden aşırı sapma olmadığını göstergesi olarak değerlendirilebilir. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği (KÇYEÖ)’nin KMO ve Barlett testi değerleri ve Kaiser-Meyer Olkin (KMO) örneklem ölçüm yeterliği Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.*KMO ve Barlett Testi Değerleri*

Kaiser-Meyer Olkin (KMO) Örneklem Ölçüm Yeterliliği		
		.95
Barlett Testi	χ^2	7535.502
	sd	325
	P	.00

Tablo 4'te görüldüğü gibi KMO değerinin .95 olması ve .50'den büyük olması Çokluk vd. (2012) tarafından örneklem büyüklüğünün faktör analizi için mükemmel olarak hesaplandığını göstermektedir. Bartlett küresellik testi sonucunda ki-kare değerinin ($X^2_{(325)}=7535.502$; $p<.00$) anlamlı olduğu saptanmıştır. Madde havuzunda bulunan 26 maddenin madde-madde korelasyonları incelenmiş ve bütün maddelerin Pearson korelasyon katsayılarının .30'dan büyük ve $p<.01$ anlamlılık düzeyinde olduğu görülmüştür. Temel bileşenler analizi yöntemi ve dik döndürme yöntemlerinden biri olan "varimax" döndürme tekniği kullanılarak açımlayıcı faktör analizi sonuçları incelendiğinde, öz değeri 1'den büyük olan 4 faktörün olduğu, varyansın önemli bir kısmını birinci faktörün açıkladığı ve ikinci faktörden sonraki faktörlerin özdeğerlerinin birbirine yakın olması sebebiyle ölçek iki faktör olarak belirlenmiştir. Ölçekte yer alacak maddeler belirlenirken maddelerin faktör yük değerleri ve madde-ölçek korelasyonları dikkate alınarak, kavramsal anlamlılık ve bütünlük sağlamak amacıyla ve kuramsal yapı dikkate alınarak beklenen 2 faktörlü yapı ile sınırlandırılmıştır. Faktör sayısı 2 olarak AFA tekrar uygulanmıştır. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği'ne (KÇYEÖ) ilişkin faktör yük değerlerine Tablo 5'te yer verilmiştir.

Tablo 5.*KÇYEÖ'ne İlişkin Faktör Yük Değerleri*

Madde	Faktör 1	Faktör 2
M1	.707	
M2	.725	
M3	.590	
M4	.620	
M5	.513	
M6	.448	.487
M7	.531	.508
M8	.585	
M9		.464
M10	.636	
M11	.659	
M12	.587	
M13	.714	
M14	.635	
M15		.615
M16	.532	.569
M17	.573	.526
M18	.535	.580
M19		.786
M20		.714
M21		.726
M22		.756
M23	.534	
M24		.582
M25	.485	
M26		.670

Tablo 5 incelendiğinde, birinci faktöre ilişkin faktör yükleri .485 ile .725, ikinci faktöre ilişkin faktör yükleri .487 ile .786 arasında değerler almıştır. Stevens (2002), faktör yük değerleri için .40 değerini sınır olarak almıştır. Maddelerin faktör yük değerleri incelendiğinde .40 altında maddenin olmadığı, ancak faktör yükü .40'ın üzerinde olmasına rağmen birden fazla faktörde yük verdiği için binişik madde olarak ele alınmış ve en binişik olandan başlayarak ölçekten sırasıyla çıkarılmış M6, M16, M18, M7, M17 maddeleri olduğu görülmüştür. Madde - toplam ölçek korelasyonları, madde-madde test korelasyonları ve kuramsal çerçeve göz önünde bulundurularak belirtilen maddeler atılmış ve birinci faktör için 13, ikinci faktör için 8 olmak üzere toplam 21 maddeden oluşan ölçüğe son şekli verilmiştir. AFA tamamlandıktan sonra geriye kalan 2 faktörlü 21 maddenin açıkladığı varyans %52.658 olarak bulunmuştur. İki faktör, "kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim" (KÇYDKE) ve "kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim" (KÇYİKE) olarak adlandırılmıştır.

Tablo 6.
KÇYEÖ'nin Nihai Formunun Faktör Yük Değerleri

Deneme formu madde numaraları	Nihai form madde numaraları	1. Faktör	2. Faktör	Ortak faktör varyansı	Madde-toplam korelasyonları
M1	M1	.716		.62	.709
M2	M2	.737		.66	.745
M3	M3	.596		.44	.601
M4	M4	.621		.40	.332
M5	M5	.525		.35	.535
M8	M6	.590		.51	.672
M9	M7		.468	.37	.556
M10	M8	.650		.52	.655
M11	M9	.669		.62	.739
M12	M10	.598		.58	.715
M13	M11	.725		.72	.802
M14	M12	.637		.59	.726
M15	M13		.602	.56	.696
M19	M14		.774	.61	.573
M20	M15		.708	.61	.682
M21	M16		.735	.61	.644
M22	M17		.769	.62	.605
M23	M18	.534		.32	.494
M24	M19		.600	.48	.624
M25	M20	.484		.27	.461
M26	M21		.675	.50	.577

Tablo 6 incelendiğinde, ölçeğin iki boyutlu faktör yapısı görülmektedir. Nihai ölçeğin birinci faktörü için; faktör yük değerlerinin .49-.73, ikinci faktör için .47-.78 arasında değiştiği görülmektedir. Madde-toplam korelasyonları birinci faktör için .41-.80 aralığında, ikinci faktör için .55-.69 aralığında değişmektedir. Ölçeğin son hâli için, deneme uygulaması sonucunda birinci faktör için 13, ikinci faktör için seçilen 8, toplamda 21 madde için temel bileşenler analizi yöntemi ve “varimax” döndürme tekniği kullanılarak tekrar AFA ve korelasyona dayalı madde analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda KMO değeri .94 olarak hesaplanmış ve Bartlett küresellik testi ile de ki-kare ($X^2_{(210)}=5484,513$; $p<.00$) anlamlı olduğu bulunmuştur. Ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alfa (α) iç tutarlılık katsayısı .93, kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim faktörüne ilişkin Cronbach alfa (α) .91, kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim faktörüne ilişkin Cronbach alfa (α) .87 olarak hesaplanmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Üniversite öğrencilerinin kopya çekme oranlarına ilişkin bulgular

Araştırmannın bu bulgusu, araştırmaya katılan “üniversite öğrencilerinin kopya çekme oranları nedir?” sorusuna yöneliktir. Öğrencilerin kopya çekmeye ilişkin oranlarını belirlemek için; “Okuduğunuz bölümden memnun musunuz?”, “Okuduğunuz bölümde olmanız kopya çekmenizi etkiler mi?”, “Sizce sınıf arkadaşlarınızın yüzde kaç kopya çekiyor?”, “Öğrenim hayatımız boyunca kopya çektiniz mi?”, “En son yapılan sınavlarda kopya çektiniz mi?”, “Sınavlarda kopya çeker misiniz?” sorularına verilen cevaplardan oluşmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kopya çekme oranlarına ilişkin betimsel istatistikler ve sorulara verilen yanıtlara yönelik oranların frekans ve yüzde değerleri Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.*Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekme Oranlarına İlişkin Betimsel İstatistikler (n = 1220)*

Değişken	Kategori	f	%
1.Okuduğunuz bölümden memnun musunuz?	Evet	849	69.6
	Hayır	371	30.4
2. Okuduğunuz bölümde olmanız kopya çekmenizi etkiler mi?	Evet	401	32.9
	Hayır	819	67.1
3. Sizce sınıf arkadaşlarınızın yüzde (%) kaç kopya çekiyor?	% 0-25	325	26.6
	% 26-50	245	20.1
	% 51-75	351	28.8
	% 76-100	299	24.5
4. Öğrenim hayatınız boyunca kopya çektiniz mi?	Evet	1003	82.2
	Hayır	225	18.4
5. En son yapılan sınavlarda kopya çektiniz mi?	Evet	300	24.5
	Hayır	920	75.5
6. Sınavlarda kopya çeker misiniz?	Hiçbir zaman	225	19.2
	Nadiren	649	53.2
	Ara sıra	251	20.6
	Sıklıkla	55	4.5
	Her zaman	30	2.5

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin %69.6'sı okuduğu bölümden memnundur. Öğrencilerin %67.1'inin, kopya çekme üzerinde okudukları bölümün etkisinin olmadığını, %28.8'inin ise arkadaşlarının %50 ile 75 arasındaki kısmının kopya çektiğini düşündüğü görülmektedir. Öğrencilerin %82.2'sinin "Öğrenim hayatınız boyunca kopya çektiniz mi?" sorusuna "evet" cevabı verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75'inin son sınavlarında kopya çekmediklerini belirten cevap verdikleri görülmüştür. Öğrencilerin sınavlarda genel olarak kopya çekme durumuna baktığımızda %53.2'sinin nadiren kopya çektikleri görülmekte iken %20.6'sının ara sıra kopya çektikleri görülmektedir.

3.2. Üniversite öğrencilerinin kopya çekme tekniklerine ilişkin bulgular

Açımlayıcı faktör analizi yapılan Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği, demografik bilgiler formu ile (n = 1220) son sınıf üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmanın bu bulgusu, "Üniversite öğrencilerinin kopya çekme teknikleri nelerdir?" sorusuna yöneliktir ve kopya çeken öğrencilerin kopya çekme tekniklerine ilişkin olarak frekans ve yüzde değerleri Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.*Kopya Çeken Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekme Tekniklerine İlişkin Betimsel İstatistikler (n = 1220)*

Teknikler	f	%
1.Başkalarının sınav kağıdına bakmak	384	27.4
2.Sıra, duvar vb' ne yazılan kopyalıklara bakmak	321	22.9
3.Yanıdakilerle konuşmak	209	14.9
4.Adı geçen tekniklerden birkaçını kullanmak	147	10.5
5.Özel hazırlanmış kopyaları kullanmak	146	10.4
6.Anlaşmalı arkadaş grupları oluşturmak	99	7.1
7.Cep telefonu vb. teknolojik araçlar	49	3.5
8.Diğer	39	2.8
9.Ses kayıt cihazları kullanmak	10	0.7

Tablo 8 incelendiğinde, örneklem grubuna dâhil edilen 1220 öğrenciden kopya çeken öğrencilerin kullandıkları kopya çekme tekniklerini belirlemeye yöneliktir. Kopya çekmiş öğrencilerin kopya çekme teknikleri arasında %27.4 oranla "başkalarının sınav kağıdına bakmak" birinci sırada yer almaktadır. İkinci sırada %22.9 oranla "sıra, duvar vb.ne yazılan kopyalıklara bakmak", üçüncü sırada %14.9 oranla "yanındakilerle konuşmak", %2.8'lik oranla "diğer" kategorisinde; "şifreli hatırlatmalar", "kağıt değiştirme", "hocalara açık uçlu sorma" gelmektedir.

3.3. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilim düzeylerine ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, "Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri ne düzeydedir?" sorusuna ilişkin olarak verilen cevaplardan oluşmaktadır. Kopya Çekmeye Yönelik Eğilim Ölçeği'nin toplam puanları ve alt boyutlarına ilişkin veriler üzerinden standart sapma ve aritmetik ortalama değerleri Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerine İlişkin Betimsel İstatistikler

Değişken	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim (genel)	1220	3.23	1.51
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	1220	3.50	1.61
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	1220	2.80	1.58

Tablo 9’da, üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin genel olarak ($\bar{X}=3.23$) düşük düzeyde ya da ortaya yakın düzeyde olduğu görülmektedir. 7’li Likert tipi ölçekle ölçüm yapılmış ve değer aralıkları düşük düzeyde; çok düşük, çok az düşük ve düşük olarak üç düzeyde ele alınmıştır. Öğrencilerin genel kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin orta düzeyde yakın eğilim olduğu görülmektedir. Öğrencilerin kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimlerinin ($\bar{X}=3.50$), içsel kaynaklı eğilimlerine ($\bar{X}=2.80$) oranla daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. KÇYEÖ maddelerinde yer alan; dersin öğretim elemanına duyulan saygı, ilgi çekmeyen dersler, çalışma alışkanlığı, sınavlardan düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayırmama, derse yeterince önem vermeme, derslerde öğrenilenlerin günlük hayatta yer almaması, sınavların yapılmasına karşı olmak gibi nedenler kopya çekmeye yönelik içsel eğilim nedenleri arasında yer almaktadır. Üniversite öğrencilerinin içsel kaynaklı eğilim nedenleri olarak sınavlardan düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayırmama, derse yeterince önem vermeme gibi ilgili maddeler, Urdan ve Midgley’in (2001) başarıyı bireysel davranışlarla önleme olarak kendini engelleme davranışlarıyla ilişkilendirilerek açıklamıştır. Sınav ortamı, gözetmen tutumu, sınav süresi, fakültenin yaptırım uygulamaları, dersin öğretim elemanına duyulan saygı, kopya çekerken yakalanmama ihtimali, sınavların zorluğu, okulu bitirme kaygısı, dersi başarabilme yeterliği, derslerin notla değerlendirilmesi, sınavların bilgi yerine yoruma dayalı olması, KÇYEÖ dışsal kaynaklı kopya çekme eğilim nedenleri olarak ölçek maddelerinde yer almaktadır. Anderman ve Murdock (2006), kopya davranışını öğrenci başarısı ile ilişkili akademik bir davranış olarak ele almıştır. Bu çalışmada dersi başarabilme yeterliğinin düşük olması, sınavlardan düşük not alma kaygısı gibi eğilim nedenleri başarı ile ilişkili nedenler olarak kopya çekme eğilimini destekleyen ifadeler olarak düşünülmektedir. Bozdoğan ve Öztürk (2008), öğretmen adayları ile yaptığı çalışmasında üniversite sürecinde yoruma dayalı soruların çok fazla tercih edilmemesi ve bilginin birkaç sınavla kısa zamanda sınanmasının öğrencileri ezberle ittiğini ve fırsatını bulan herkesin kopya çekmesine neden olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumla öğrenciler tarafından dersten geçmek için sadece sınav notunun önemli olduğu şeklinde algılandığını ortaya koymuştur. Dersten kalma korkusu duyan öğrencilerin çeşitli içsel nedenlerden (heyecandan unuttuklarını hatırlama, sınavlara yeteri kadar hazırlık yapmama, okulu uzatıp ailesine ve çevreye rezil olmama, kendine güvenmeme, dersi ya da hocasını sevmeme) dolayı kopya çektikleri tespit edilmiştir. Bu çalışmada ise içsel kaynaklı kopya çekme eğilim nedenleri (ilgi çekmeyen dersler, çalışma alışkanlığı, sınavlarda düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayrılması) Bozdoğan ve Öztürk (2008) sonuçlarıyla örtüşmektedir.

3.4. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir.

Tablo 10.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri ve t Testi Sonuçları

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	sd	t	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçüğü (genel)	Kadın	592	3.07	1.53	1218	3.65	.00	.01
	Erkek	628	3.38	1.48				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Kadın	592	3.35	1.67	1218	3.01	.03	.007
	Erkek	628	3.63	1.55				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Kadın	592	2.60	1.53	1218	4.16	.00	.01
	Erkek	628	2.98	1.61				

Tablo 10 incelendiğinde, öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimi cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık [$t_{(1218)}=3.65$; $p<.05$] göstermektedir. Ölçeğin toplamında, erkek öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin ($\bar{X}=3.38$) kadın öğrencilere ($\bar{X}=3.07$) göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarında, erkek öğrencilerin kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğiliminin ($\bar{X}=3.63$) kadın öğrencilerden ($\bar{X}=3.35$) daha yüksek düzeyde, erkek öğrencilerin kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğiliminin ($\bar{X}=2.98$) kadın öğrencilerden ($\bar{X}=2.60$) daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bu değerlerin η^2 (eta-kare) etki büyüklükleri hesaplandığında .01 küçük etki (Büyüköztürk, 2011) büyüklüğü olduğu görülmektedir.

3.5. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin yaşa göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir.

Tablo 11.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Yaş Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Yaş	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	20-25 aralığı	1096	3.24	1.51
	26-31 aralığı	107	3.18	1.54
	32-49 aralığı	17	3.12	1.62
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	20-25 aralığı	1096	3.51	1.61
	26-31 aralığı	107	3.40	1.63
	32-49 aralığı	17	3.12	1.64
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	20-25 aralığı	1096	2.79	1.58
	26-31 aralığı	107	2.82	1.64
	32-49 aralığı	17	3.13	1.65

Tablo 11 incelendiğinde yaş değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında ve dışsal kaynaklı eğilim boyutunda ($\bar{X}=3.24$ ve $\bar{X}=3.51$), 20-25 yaş aralığında kopya çekmeye yönelik eğilimin diğer yaş aralıklarına göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 12.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Yaş Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	5.39	4	1.34	.58	.67	.001
	Gruplar içi	2802.80	1215	2.30			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	8.54	4	2.13	.81	.51	.002
	Gruplar içi	3184.79	1215	2.62			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	6.81	4	1.70	.67	.61	.002
	Gruplar içi	3072.84	1215	2.52			
	Toplam	3079.66	1219				

$p < .05$

Tablo 12 incelendiğinde yaş değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(4-1215)}=.58$; $p > .05$], kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(4-1215)}=.81$; $p > .05$] ve kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(4-1215)}=.67$; $p > .05$] anlamlı farklılık görülmemektedir. Buna göre, yaş değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de .01 küçük etki ile anlamlı farklılık yaratmadığı görülmektedir.

3.6. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin kardeş sayısı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri kardeş sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin kardeş sayısı değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Kardeş sayısı	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	0-3 arası	287	3.29	1.55
	4-7 arası	594	3.25	1.53
	8-11 arası	277	3.04	1.45
	12 ve üzeri	62	3.59	1.36

Tablo 13. (devamı)

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Kardeş sayısı	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	0-3 arası	287	3.58	1.62
	4-7 arası	594	3.54	1.65
	8-11 arası	277	3.26	1.54
	12 ve üzeri	62	3.81	1.44
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	0-3 arası	287	2.83	1.65
	4-7 arası	594	2.79	1.57
	8-11 arası	277	2.68	1.55
	12 ve üzeri	62	3.23	1.51

Tablo 13 incelendiğinde ölçeğin toplamında, kardeş sayısı 12 ve üzeri olan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin ($\bar{X}$ =3.59), kardeş sayısı az olan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Buna göre, 12 ve üzeri kardeşe sahip olan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarında, 12 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimleri ($\bar{X}$ =3.81) ve içsel kaynaklı eğilimlerinin ($\bar{X}$ =3.23) kardeş sayısı az olan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 14.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Kardeş Sayısı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	19.83	3	6.61	2.88	.03	.007
	Gruplar içi	2788.36	1216	2.29			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	25.03	3	8.34	3.20	.02	.007
	Gruplar içi	3168.30	1216	2.60			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	15.91	3	5.30	2.10	.09	.005
	Gruplar içi	3063.74	1216	2.52			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 14 incelendiğinde kardeş sayısı değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(3-1216)}=2.88$; $p<.05$] ve alt boyutlardan kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3-1216)}=3.20$; $p<.05$] anlamlı farklılık görülmekte iken kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3-1216)}=2.10$; $p>.05$] anlamlı farklılık görülmemektedir. Çoklu karşılaştırma “post hoc” testlerinden Scheffe testi bulgularına göre, 12 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin, kopya çekmeye yönelik genel ve dışsal kaynaklı kopya çekme eğiliminin farklılaşmasında etkili olduğu söylenebilir. 12 ve üzeri kardeşe sahip öğrencilerin kopya çekmeye yönelik genel eğilimleri ve kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimlerinin daha az kardeşe sahip olan bireylerden daha fazla olduğu, kardeş sayısı arttıkça kopya çekme eğiliminin düzeyinde artış yaşanmadığı görülmektedir. Buna göre, kardeş sayısı değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de .01 küçük etki ile anlamlı farklılık yarattığı görülmektedir.

3.7. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin yıllık okunan kitap sayısı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri yıllık okunan kitap sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin yıllık okunan kitap sayısı değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Yıllık Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Yıllık okunan kitap sayısı	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Hiç	73	3.74	1.57
	1-5 arası	391	3.39	1.49
	6-10 arası	291	3.29	1.40
	11-15 arası	212	2.91	1.47
	16 ve üzeri	253	3.03	1.62
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Hiç	73	4.11	1.65
	1-5 arası	391	3.68	1.59
	6-10 arası	291	3.55	1.52
	11-15 arası	212	3.16	1.59
	16 ve üzeri	253	3.26	1.68
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Hiç	73	3.13	1.75
	1-5 arası	391	2.92	1.57
	6-10 arası	291	2.87	1.49
	11-15 arası	212	2.51	1.46
	16 ve üzeri	253	2.68	1.72

Tablo 15 incelendiğinde, ölçeğin toplamında, hiç kitap okumayan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik genel eğilimlerinin ($\bar{X}=3.74$) diğerlerine göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Hiç kitap okumayan öğrencilerin dışsal kaynaklı eğilimlerinin ($\bar{X}=4.11$) orta düzeyde ve içsel kaynaklı kopya eğilimlerinin ($\bar{X}=3.13$) ortaya yakın düzeyde olduğu görülmektedir. Çok sayıda kitap okuyan öğrencilerin az sayıda kitap okuyanlara göre daha düşük düzeyde kopya çekme eğilimlerinin olması beklenmektedir. Bu çalışmada, hiç kitap okumayan öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Çok sayıda kitap okuyan öğrencilerin az sayıda kitap okuyanlara göre daha düşük düzeyde kopya çekme eğilimlerinin olması beklenmektedir.

Tablo 16.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Yıllık Okunan Kitap Sayısı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	60.84	4	15.21	6.72	.00	.02
	Gruplar içi	2747.35	1215	2.26			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	80.46	4	20.11	7.85	.00	.02
	Gruplar içi	3112.87	1215	2.56			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	36.20	4	9.05	3.61	.06	.01
	Gruplar içi	3043.45	1215	2.50			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 16 incelendiğinde, hiç kitap okumayan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin yüksek olduğu görülmektedir. Ölçeğin genelinde [$F_{(4,1215)}=6.72$; $p<.05$] ve dışsal kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(4,1215)}=7.85$; $p<.05$] anlamlı bir farklılaşma görülürken, içsel kaynaklı eğilim [$F_{(4,1215)}=3.61$; $p>.05$] boyutunda anlamlı farklılık görülmemektedir. Çoklu karşılaştırma Scheffe testi sonuçlarında, ölçeğin genel toplamında ve dışsal kaynaklı eğilim boyutunda, hiç kitap okumayanların, yıllık 11-15 arası sayıda kitap okuyan ile 16 ve üzeri kitap okuyan öğrencilerle arasında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde farklılık olduğu, hiç kitap okumayan öğrencilerin, yıllık 16 ve üzeri kitap okuyan öğrencilere göre kopya eğilim düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, yıllık okunan kitap sayısı değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eeta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de 0.1 ve .02 küçük etki ile anlamlı bir farklılık yarattığı görülmektedir.

3.8. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin günlük ders çalışmaya ayrılan zaman değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri günlük ders çalışmaya ayrılan zaman değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin günlük ders çalışmaya ayrılan zaman değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Günlük Ders Çalışmaya Ayrılan Zaman Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Günlük ders çalışmaya ayrılan zaman	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Hiç	135	3.47	1.55
	1 saatten az	374	3.52	1.53
	2-3 saat	471	3.00	1.44
	4 saat ve üzeri	240	3.11	1.51
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Hiç	135	3.71	1.62
	1 saatten az	374	3.80	1.60
	2-3 saat	471	3.26	1.58
	4 saat ve üzeri	240	3.38	1.63
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Hiç	135	3.08	1.72
	1 saatten az	374	3.06	1.64
	2-3 saat	471	2.57	1.48
	4 saat ve üzeri	240	2.68	1.54

Tablo 17 incelendiğinde 2-3 saat ders çalışan öğrencilerin ölçeğin toplamında ($\bar{X}=3.00$), dışsal kaynaklı ($\bar{X}=3.26$) ve içsel kaynaklı ($\bar{X}=2.57$) boyutunda kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Hiç ders çalışmayan öğrencilerin ise orta düzeyde kopya eğilimlerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 18.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Günlük Ders Çalışmaya Ayrılan Zaman Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	67.28	3	22.42	9.95	.00	.02
	Gruplar içi	2740.91	1216	2.25			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	70.03	3	23.34	9.08	.00	.02
	Gruplar içi	3123.30	1216	2.56			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	63.63	3	21.21	8.55	.00	.02
	Gruplar içi	3016.02	1216	2.48			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 18 incelendiğinde, günlük ders çalışmaya ayrılan zaman değişkenine göre ölçeğin toplamında [$F_{(3-1216)}=9.95$; $p<.05$], dışsal kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3-1216)}=9.08$; $p<.05$] ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3-1216)}=8.55$; $p<.05$] anlamlı farklılık görülmektedir. Scheffe testi sonuçları karşılaştırıldığında, $p<.05$ anlamlılık düzeyinde ölçeğin toplamında ve alt boyutlarında hiç ders çalışmayanlarla, 2-3 saat ders çalışanlar ve 4 saat ve üzeri ders çalışanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Günlük ders çalışmaya 2-3 saat vakit ayıran öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Günlük 4 saat ve üzeri ders çalışanlar ile hiç çalışmayanlar arasında anlamlı farklılık oluşurken, 2-3 saat ders çalışanlar arasında anlamlı farklılık oluşmamaktadır. Ancak günlük ders çalışmaya ayrılan zaman değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin .02 küçük etki ile anlamlı bir farklılık yarattığı görülmektedir.

3.9. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin devamsızlık değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri devamsızlık değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin devamsızlık değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Devamsızlık Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Devamsızlık	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Hiç	57	2.84	1.63
	Nadiren	391	3.00	1.49
	Ara Sıra	564	3.32	1.46
	Sıklıkla	163	3.53	1.55
	Her zaman	45	3.53	1.78
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Hiç	57	3.09	1.69
	Nadiren	391	3.26	1.58
	Ara Sıra	564	3.60	1.59
	Sıklıkla	163	3.81	1.61
	Her Zaman	45	3.65	1.79
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Hiç	57	2.44	1.76
	Nadiren	391	2.58	1.55
	Ara Sıra	564	2.86	1.51
	Sıklıkla	163	3.08	1.64
	Her Zaman	45	3.35	1.99

Tablo 19 incelendiğinde ölçeğin toplamında hiç devamsızlık yapmayan öğrencilerin kopya eğilimlerinin ($\bar{X}=2.84$), ölçeğin dışsal kaynaklı ($\bar{X}=3.09$) ve içsel kaynaklı boyutunda ($\bar{X}=2.44$) devamsızlık yapan diğer öğrencilerden daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Hiç devamsızlık yapmayan öğrencilerin düşük düzeyde kopya eğilimi olduğu görülmektedir. Bu araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, hiç devamsızlık yapmayan öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu ve öğretim elemanlarının öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını artırıcı etkinlik düzenlemelerinin devamsızlığın azalmasını sağlayabilecek bir faktör olduğu düşünülmektedir.

Tablo 20.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Devamsızlık Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	52.95	4	13.24	5.83	.00	.02
	Gruplar içi	2755.24	1215	2.26			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	55.40	4	13.85	5.36	.00	.02
	Gruplar içi	3137.93	1215	2.58			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	54.52	4	13.63	5.47	.00	.02
	Gruplar içi	3025.13	1215	2.49			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 20 incelendiğinde, öğrencilerin devamsızlık değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(4-1215)}=5.83$; $p<.05$], dışsal kaynaklı [$F_{(4-1215)}=5.36$; $p<.05$] ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(4-1215)}=5.47$; $p<.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Scheffe testi sonuçlarına göre, dışsal kaynaklı kopya çekme eğiliminde, $p<.05$ anlamlılık düzeyinde, nadiren ve sıklıkla devamsızlık yapanlar arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle, nadiren devamsızlık yapanların sıklıkla devamsızlık yapanlara oranla kopya çekme eğilimlerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Devamsızlık değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de .02 küçük etki büyüklüğü ile anlamlı bir farklılık yarattığı görülmektedir.

3.10. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin fakülte değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri okudukları fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin fakülte değişkenine göre, kopya çekmeye yönelik genel eğilimleri, dışsal kaynaklı eğilimleri ve içsel kaynaklı eğilimlerinin betimsel istatistikleri Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Fakülte Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Fakülte	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçüğü (genel)	Diş Hekimliği Fakültesi	39	4.46	1.30
	Edebiyat Fakültesi	244	3.36	1.39
	Eğitim Fakültesi	365	3.48	1.45
	İktisadi İdari Bil.Fakültesi	162	3.10	1.45
	İlahiyat Fakültesi	158	2.51	1.51
	Mühendislik Fakültesi	141	3.06	1.54
	Tıp Fakültesi	49	2.73	1.56
	Veteriner Fakültesi	62	3.43	1.57
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Diş Hekimliği Fakültesi	39	4.78	1.36
	Edebiyat Fakültesi	244	3.65	1.47
	Eğitim Fakültesi	365	3.81	1.58
	İktisadi İdari Bil.Fakültesi	162	3.41	1.55
	İlahiyat Fakültesi	158	2.71	1.61
	Mühendislik Fakültesi	141	3.20	1.58
	Tıp Fakültesi	49	2.92	1.60
	Veteriner Fakültesi	62	3.63	1.64
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Diş Hekimliği Fakültesi	39	3.94	1.41
	Edebiyat Fakültesi	244	2.89	1.55
	Eğitim Fakültesi	365	2.95	1.54
	İktisadi İdari Bil.Fakültesi	162	2.61	1.48
	İlahiyat Fakültesi	158	2.19	1.49
	Mühendislik Fakültesi	141	2.83	1.65
	Tıp Fakültesi	49	2.43	1.73
	Veteriner Fakültesi	62	3.11	1.69

Tablo 21 incelendiğinde ölçüğün toplamında fakülte değişkenine göre, diş hekimliği ($\bar{X}=4.46$) ve eğitim fakültesinin ($\bar{X}=3.48$) diğer fakültelerden daha yüksek düzeyde kopya çekme eğilimi olduğu görülmektedir. Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçüğünün dışsal kaynaklı boyutunda diş hekimliği fakültesi öğrencilerinin ($\bar{X}=4.78$) yüksek düzeyde ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda ($\bar{X}=3.94$) orta düzeyde kopya eğilimi olduğu görülmektedir.

Tablo 22.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Fakülte Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçüğü (genel)	Gruplar arası	189.34	7	27.04	12.51	.00	.07
	Gruplar içi	2618.85	1212	2.25			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	235.32	7	23.34	13.77	.00	.07
	Gruplar içi	2958.01	1212	2.56			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	138.07	7	19.72	8.12	.00	.04
	Gruplar içi	2941.58	1212	2.42			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 22 incelendiğinde, fakülte değişkenine göre ölçüğün toplamında [$F_{(7,1212)}=12.51$; $p<.05$], dışsal kaynaklı eğilimlerde [$F_{(7,1212)}=13.77$; $p<.05$] ve içsel kaynaklı eğilimlerde [$F_{(7,1212)}=8.12$; $p<.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Scheffe testi bulguları değerlendirildiğinde, kopya çekmeye yönelik eğilim ölçüğünün toplamında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde ilahiyat ve diş hekimliği fakültesi birbirinden farklılaşmaktadır. Diş hekimliği ve eğitim fakültesi öğrencileri kopya çekmeye yönelik daha fazla eğilim göstermektedir ve diğer fakültelerden farklılaşmaktadır. İlahiyat ve tıp fakültesi öğrencileri de daha düşük düzeyde kopya çekme eğilimi ile diğer fakültelerden farklılık göstermektedirler. Fakülte değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin kopya çekmeye yönelik genel ve dışsal eğilimlerde $\eta^2 = .07$ orta etki büyüklüğü ile anlamlı bir farklılık yarattığı görülmektedir.

3.11. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin alan değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri alan değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin alan değişkenine göre betimsel istatistiklerine Tablo 23’te yer verilmiştir.

Tablo 23.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Alan Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Alan	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Eğitim Bilimleri	365	3.48	1.45
	Fen Bilimleri	141	3.06	1.54
	Sağlık Bilimleri	150	3.47	1.63
	Sosyal Bilimler	564	3.05	1.48
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Eğitim Bilimleri	365	3.81	1.58
	Fen Bilimleri	141	3.20	1.58
	Sağlık Bilimleri	150	3.69	1.70
	Sosyal Bilimler	564	3.32	1.58
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Eğitim Bilimleri	365	2.95	1.54
	Fen Bilimleri	141	2.83	1.65
	Sağlık Bilimleri	150	3.10	1.72
	Sosyal Bilimler	564	2.61	1.54

Tablo 23 incelendiğinde, alan değişkenine göre ölçeğin toplamında, eğitim bilimleri ($\bar{X}=3.48$) ve sağlık bilimlerinin ($\bar{X}=3.47$) diğer alanlara göre daha yüksek düzeyde; dışsal kaynaklı eğilim boyutunda eğitim bilimleri ($\bar{X}=3.81$) ve sağlık bilimlerinin ($\bar{X}=3.69$) orta düzeyde; içsel kaynaklı eğilim boyutunda sağlık bilimleri ($\bar{X}=3.10$) ve eğitim bilimlerinin ($\bar{X}=2.95$) düşük düzeyde kopya eğilimi gösterdiği görülmektedir. Buna göre eğitim ve sağlık alanlarının kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin alan değişkenine göre ANOVA sonuçlarına ise Tablo 24’te yer verilmiştir.

Tablo 24.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Alan Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	54.74	3	18.24	8.05	.00	.02
	Gruplar içi	2753.45	1216	2.26			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	73.42	3	24.47	9.54	.00	.02
	Gruplar içi	3119.91	1216	2.56			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	41.25	3	13.75	5.50	.00	.01
	Gruplar içi	3038.40	1216	2.49			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 24 incelendiğinde, alan değişkenine göre, kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(3-1216)}=8.05$; $p<.05$], kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim [$F_{(3-1216)}=9.54$; $p<.05$] boyutunda ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3-1216)}=5.50$; $p<.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Scheffe testi bulguları değerlendirildiğinde kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında ve dışsal kaynaklı eğilim boyutunda eğitim alanındaki öğrenciler $p<.05$ anlamlılık düzeyinde diğerlerinden farklılaşmaktadır. Başka bir ifadeyle, eğitim ve sağlık bilimleri, sosyal bilimler ve fen bilimlerinden anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir. Ancak alan değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de .02 küçük etki büyüklüğü ile bir farklılık yarattığı görülmektedir.

3.12. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin ailenin gelir miktarı değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri ailenin gelir miktarı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin ailenin gelir miktarı değişkenine göre, kopya çekmeye yönelik genel eğilimleri, kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimleri ve kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilimlerinin betimsel istatistikleri Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Ailenin Gelir Miktarı Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Ailenin gelir miktarı	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	0-1499 TL arası	416	3.16	1.43
	1500-3000 TL arası	645	3.25	1.53
	4500 TL ve üzeri	159	3.34	1.64
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	0-1499 TL arası	416	3.43	3.43
	1500-3000 TL arası	645	3.51	3.51
	4500 TL ve üzeri	159	3.61	3.61
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	0-1499 TL arası	416	2.72	2.72
	1500-3000 TL arası	645	2.83	2.83
	4500 TL ve üzeri	159	2.90	2.90

Tablo 25 incelendiğinde, 4500 TL ve üzeri aile gelir miktarına sahip öğrencilerin kopya eğilimlerinin ölçeğin toplamında ($\bar{X}=3.34$), dışsal kaynaklı eğilimlerinde ($\bar{X}=3.61$) orta düzeyde, içsel kaynaklı eğilimlerinde ($\bar{X}=2.90$) düşük düzey olarak diğer gelir gruplarına göre daha fazla olduğu görülmektedir. Aile gelir düzeyi arttıkça daha müreffeh koşullara sahip öğrencilerin ders çalışma ortamlarının uygun olduğu, ekonomik kaygı düzeylerinin daha düşük olabileceği varsayıldığında öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinin düşük olabileceği düşünülmektedir. Dolayısıyla, aile gelir miktarının anlamlı bir farklılık oluşturabileceği düşünülerek bu değişkenin öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığına bakılmıştır. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin ailenin gelir miktarı değişkenine göre ANOVA sonuçlarına Tablo 26'da yer verilmiştir.

Tablo 26.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Ailenin Gelir Miktarı Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	4.03	2	2.02	.87	.41	.001
	Gruplar içi	2804.16	1217	2.30			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	3.78	2	1.89	.72	.48	.001
	Gruplar içi	3189.55	1217	2.62			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	4.67	2	2.33	.92	.39	.001
	Gruplar içi	3074.98	1217	2.52			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 26 incelendiğinde, ailenin gelir miktarı değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(2,1217)}=.87$; $p>.05$], kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim [$F_{(2,1217)}=.72$; $p>.05$] ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(2,1217)}=.92$; $p>.05$] gruplar arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir. Diğer bir ifadeyle, ailenin gelir miktarı değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimleri üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir. Ailenin gelir miktarı değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin de .001 küçük etki büyüklüğü ile anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir.

3.13. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri üniversite yaşamından önceki yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi değişkenine göre kopya çekmeye yönelik genel eğilimleri, kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimleri ve kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilimlerinin betimsel istatistikleri Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Üniversite Yaşamından Önceki Yerleşim Birimi Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Büyükşehir	269	3.32	1.50
	İl	480	3.24	1.55
	İlçe	295	3.23	1.53
	Köy	176	3.05	1.40
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Büyükşehir	269	3.64	1.61
	İl	480	3.50	1.65
	İlçe	295	3.48	1.64
	Köy	176	3.29	1.48
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Büyükşehir	269	2.82	1.62
	İl	480	2.82	1.61
	İlçe	295	2.82	1.55
	Köy	176	2.67	1.51

Tablo 27 incelendiğinde, büyük şehirde yaşayan öğrenciler ölçeğin toplamında ($\bar{X}=3.32$) ve ölçeğin dışsal kaynaklı ($\bar{X}=3.64$) boyutunda diğer yerleşim birimlerinden farklılaşma göstermektedir. Üniversite yaşamından önce köyde yaşayan öğrencilerin düşük düzeyde kopya çekmeye yönelik eğilimleri olduğu görülmektedir.

Tablo 28.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Üniversite Yaşamından Önceki Yerleşim Birimi Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	7.89	3	2.63	1.14	.33	.002
	Gruplar içi	2800.30	1216	2.30			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	12.67	3	4.22	1.61	.18	.004
	Gruplar içi	3180.66	1216	2.61			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	3.55	3	1.18	.46	.70	.001
	Gruplar içi	3076.10	1216	2.53			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 28 incelendiğinde, ölçeğin toplamında [$F_{(3,1216)}=1.14$; $p>.05$], dışsal kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3,1216)}=1.61$; $p>.05$] ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(3,1216)}=.46$; $p>.05$] gruplar arasında anlamlı bir farklılaşmanın görülmediği, üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerleri ile .001 küçük etki ile anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir.

3.14. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri anne eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin anne eğitim durumu değişkeni betimsel istatistiklerine Tablo 29’da yer verilmiştir.

Tablo 29.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Anne eğitim durumu	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Okur-yazar değil	569	3.19	1.47
	İlkokul	402	3.23	1.56
	Ortaokul	11	3.46	1.45
	Lise	86	3.31	1.53
	Üniversite	44	3.04	1.72

Tablo 29. (devamı)

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Anne eğitim durumu	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Lisansüstü	8	3.36	1.75
	Okur-yazar değil	569	3.42	1.56
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	İlkokul	402	3.53	1.67
	Ortaokul	111	3.74	1.55
	Lise	86	3.59	1.59
	Üniversite	44	3.29	1.83
	Lisansüstü	8	3.78	2.02
	Okur-yazar değil	569	2.80	1.56
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	İlkokul	402	2.74	1.60
	Ortaokul	111	3.01	1.55
	Lise	86	2.86	1.73
	Üniversite	44	2.64	1.62
	Lisansüstü	8	2.67	1.48

Tablo 29 incelendiğinde, anne eğitim durumu üniversite mezunu olan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin ölçeğin toplamında ($\bar{X}$ =3.04), dışsal kaynaklı ($\bar{X}$ =3.29) ve içsel kaynaklı ($\bar{X}$ =2.64) boyutunda daha düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça bilişsel ahlaki gelişim düzeyinin artış göstermesi beklenir ve eğitim düzeyi yüksek annenin çocuğunun kopya çekmeye yönelik eğiliminin düşük düzeyde olabileceği varsayılabilir.

Tablo 30.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Anne Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	9.32	5	1.86	.80	.54	.003
	Gruplar içi	2798.87	1214	2.30			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	13.48	5	2.69	1.03	.39	.004
	Gruplar içi	3179.84	1214	2.61			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	7.84	5	1.56	.62	.68	.002
	Gruplar içi	3071.81	1214	2.53			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 30 incelendiğinde, anne eğitim durumu değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(5-1214)}=.80$; $p>.05$], dışsal kaynaklı boyutunda [$F_{(5-1214)}=1.03$; $p>.05$] ve içsel kaynaklı boyutunda [$F_{(5-1214)}=.62$; $p>.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, anne eğitim durumunun öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir. Anne eğitim durumu değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin .003, .004 ve .002 küçük etki ile anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir.

3.15. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre betimsel istatistiklerine Tablo 31’de yer verilmiştir.

Tablo 31.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Baba eğitim durumu	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Okur-yazar değil	180	3.22	1.53
	İlkokul	459	3.17	1.45
	Ortaokul	222	3.24	1.50
	Lise	196	3.35	1.59
	Üniversite	141	3.30	1.54
	Lisansüstü	22	3.07	1.86
	Okur-yazar değil	180	3.47	1.62
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	İlkokul	459	3.43	1.56
	Ortaokul	222	3.51	1.62
	Lise	196	3.61	1.68
	Üniversite	141	3.58	1.65
	Lisansüstü	22	3.35	1.94
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Okur-yazar değil	180	2.83	1.63
	İlkokul	459	2.73	1.52
	Ortaokul	222	2.79	1.57
	Lise	196	2.93	1.70
	Üniversite	141	2.83	1.55
	Lisansüstü	22	2.60	1.81

Tablo 31 incelendiğinde, baba eğitim durumu değişkenine göre, öğrencilerden baba eğitim durumu lisansüstü olanların ölçeğin toplamında ($\bar{X}=3.07$) düşük düzeyde, dışsal kaynaklı boyutunda ($\bar{X}=3.35$) düşük düzeyde, içsel kaynaklı ($\bar{X}=2.60$) boyutunda da düşük düzeyde kopya çekme eğiliminin olduğu ve diğer baba eğitim durumlarına göre daha düşük düzeyde eğilim gösterdiği görülmektedir.

Tablo 32.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Baba Eğitim Durumu Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	6.01	5	1.20	.52	.76	.002
	Gruplar içi	2802.18	1214	2.30			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	5.94	5	1.18	.45	.81	.001
	Gruplar içi	3187.39	1214	2.62			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	6.99	5	1.39	.55	.73	.002
	Gruplar içi	3072.66	1214	2.53			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 32 incelendiğinde, baba eğitim durumu değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında [$F_{(5-1214)}=.52$; $p>.05$], dışsal kaynaklı boyutunda [$F_{(5-1214)}=.45$; $p>.05$] ve içsel kaynaklı boyutunda [$F_{(5-1214)}=.55$; $p>.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, baba eğitim durumunun öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde önemli bir farklılık yaratmadığı görülmektedir. Baba eğitim durumu değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin .002, .001, .002 küçük etki ile anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir.

3.16. Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin mezuniyet sonrası mesleki ideal değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular

Araştırmanın bu bulgusu, “Üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimleri mezuniyet sonrası mesleki ideal değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” sorusuna yöneliktir. Üniversite öğrencilerinin mezuniyet sonrası mesleki ideal değişkenine göre, kopya çekmeye yönelik genel eğilimleri, kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilimleri ve kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilimlerinin betimsel istatistikleri (ortalama ve standart sapma değerleri) Tablo 33’te ele alınmıştır ve incelenmiştir.

Tablo 33.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Mezuniyet Sonrası Mesleki İdeal Değişkenine Göre Betimsel İstatistikleri

Boyut	Mezuniyet sonrası mesleki ideal	N	$\bar{X}$	ss
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Özel sektörde çalışmak	179	3.59	1.52
	Kamuda çalışmak	624	3.18	1.46
	Akademisyen olmak	247	3.00	1.55
	Kendi işini kurmak	151	3.38	1.55
	Diğer	19	3.32	1.71
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Özel sektörde çalışmak	179	3.80	1.56
	Kamuda çalışmak	624	3.47	1.59
	Akademisyen olmak	247	3.24	1.65
	Kendi işini kurmak	151	3.67	1.64
	Diğer	19	3.54	1.77
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Özel sektörde çalışmak	179	3.24	1.68
	Kamuda çalışmak	624	2.71	1.52
	Akademisyen olmak	247	2.62	1.59
	Kendi işini kurmak	151	2.92	1.59
	Diğer	19	2.95	1.94

Tablo 33 incelendiğinde, mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin ölçeğin toplam boyutunda ($\bar{X}=3.00$), dışsal kaynaklı boyutunda ($\bar{X}=3.24$) ve içsel kaynaklı boyutunda ($\bar{X}=2.62$) diğer mesleki ideallere göre daha düşük düzeyde kopya çekme eğilimi olduğu görülmektedir. Mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin düşük düzeyde kopya çekmeye yönelik eğilimi olduğu, mesleki ideali özel sektörde çalışmak olan öğrencilerin ise toplam puana göre ($\bar{X}=3.59$), dışsal kaynaklı ($\bar{X}=3.80$) ve içsel kaynaklı boyutunda ($\bar{X}=3.24$) diğer mezuniyet sonrası ideallere göre daha yüksek düzeyde kopya çekme eğilimi olduğu görülmektedir. Mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin düşük düzey, mesleki ideali özel sektör olanların orta düzeyde kopya çekmeye yönelik eğilimleri vardır.

Tablo 34.

Üniversite Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Yönelik Eğilimlerinin Mezuniyet Sonrası Mesleki İdeal Değişkenine Göre ANOVA Sonuçları

Boyut	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	η^2
Kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (genel)	Gruplar arası	41.36	4	10.34	4.54	.00	.01
	Gruplar içi	2766.83	1215	2.27			
	Toplam	2808.19	1219				
Kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim	Gruplar arası	38.38	4	9.59	3.69	.00	.01
	Gruplar içi	3154.95	1215	2.59			
	Toplam	3193.33	1219				
Kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim	Gruplar arası	51.24	4	12.81	5.14	.00	.01
	Gruplar içi	3028.41	1215	2.49			
	Toplam	3079.66	1219				

Tablo 34'te görüldüğü üzere, mezuniyet sonrası ideal değişkenine göre kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin genel toplamında [$F_{(4-1215)}=4.54$; $p<.05$], dışsal kaynaklı eğilim [$F_{(4-1215)}=3.69$; $p<.05$] ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda [$F_{(4-1215)}=5.14$; $p<.05$] gruplar arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Scheffe testi bulgularına göre, kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında $p<.05$ anlamlılık düzeyinde, mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerden farklılık göstererek kopya çekmeye yönelik düşük düzeyde eğilimlerinin olduğu görülmektedir. Mezuniyet sonrası mesleki ideal değişkeninin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde η^2 (eta-kare) etki büyüklüğü değerlerinin.01 küçük etki ile bir farklılık yarattığı görülmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeği (KÇYEÖ) geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. 26 maddeden oluşan, kopya çekmeye yönelik dışsal ve içsel eğilim olmak üzere iki boyutlu ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin geneline ilişkin Cronbach alfa (α) iç tutarlılık katsayısı .93, kopya çekmeye yönelik dışsal kaynaklı eğilim faktörüne ilişkin Cronbach alfa (α) .91, kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilim faktörüne ilişkin Cronbach alfa (α) .87 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada, çalışmaya katılan öğrencilerin kopya çekme oranları ve kopya

çekmeye yönelik kullandıkları tekniklerin betimsel istatistikleri elde edilen bulgularla değerlendirilmiştir. Sonrasında, bu araştırmaya katılan öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilim düzeyleri bazı değişkenler çerçevesinde incelenmiştir.

Bu araştırmaya katılan öğrencilerin en çok kullandıkları kopya çekme tekniklerinin, başkalarının sınav kağıdına, sıra, duvar vb.ne yazılan kopyalıklara bakma olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yangın ve Kahyaoğlu (2009), çalışmasında öğrencilerin kopya çekme yöntemleri arasında en çok %38.1 ile “başkasının kağıdına bakma”yı kullandığı; Semerci (2004) ise Fırat Üniversitesi’nde okumakta olan 73 tıp fakültesi öğrencisiyle yaptığı çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin daha çok “yanındakiler ile konuşmak” ve “başkalarının sınav kağıdına bakmak” suretiyle kopya çektiği bulgusuna ulaşmıştır. Bu bulgular çalışmanın bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Çetin (2007), 300 üniversite öğrencisi ile yaptığı çalışmada, kopya çeken öğrencilerin %20’sinin arkadaşlarının sınav kağıdına baktığını, %12.3’ünün sıra, duvar vb. yerlerdeki kopyalıklara baktığını; Özden vd. (2015), kopya çekmeyi alışkanlık hâline getiren öğrencilerin belli bir süre sınava hazırlansalar bile kendi bilgilerine güvenmedikleri için yetersiz bir akademik benlik algısı geliştirdiklerini ve bunun sonucunda kendi yazdıklarının doğruluğunu kontrol etmek amacıyla diğer öğrencilerin sınav kağıtlarına bakmakta olduklarını belirtmişlerdir. Kaymakcan (2002), ilahiyat fakültesi öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin %33.6 oranla en çok not hazırlayarak kopya çektiğini ortaya koymuştur, bu araştırmada ise öğrencilerin %10.4’ünün özel hazırlanmış kopyalıkları kullandığı görülmektedir. Öğrencilerin çoğunluğunun, okudukları bölümün kopya çekme üzerinde etkisi olmadığını ve arkadaşlarının %50 ile 70 arasındaki kısmının sınavlarda kopya çektiğini düşündüğü görülmektedir. Ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun öğrenim hayatı boyunca kopya çektiği görülmektedir.

Öğrencilerin çoğunluğu, okudukları bölümden memnuniyet duymaktadırlar. Bu öğrencilerin okudukları bölümün kopya çekme üzerinde etkisi olmadığını ve arkadaşlarının %50 ile 70’inin sınavlarda kopya çektiğini düşündüğü görülmektedir. McCabe ve Trevino’nun (1997) yaptıkları çalışmada, tahmini %13 ile %95 aralığında kopya çeken üniversite öğrencisi olduğu ve bu öğrencilerin çoğunluğunun öğrenim hayatları boyunca en az bir kere kopya çektikleri görülmektedir. Lüle-Mert (2012), İnönü Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesine devam eden 140 öğrenciyle 2011-2012 yılı bahar döneminde yürüttüğü çalışmada öğrencilerin %71’inin kopya çektiği, %29’unun kopya çekmediği bulgusuna ulaşmıştır. Bozdoğan ve Öztürk’ün (2008), öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada ortaya koyduğu, öğrencilerin %72.2’sinin üniversite öğrenimi süresince en az bir kez kopya çektiği bulgusu, bu çalışmayla benzerlik göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75’inin son sınavlarında kopya çekmediği, ancak genelde %53.2’sinin sınavlarda nadiren kopya çektiği, %20.6’sının da ara sıra kopya çektiği görülmektedir.

Ayrıca bu araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir. Üniversite öğrencilerinin içsel kaynaklı kopya eğilim nedenleri olarak sınavlardan düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayırmama, derse yeterince önem vermeme gibi nedenlerin oluşturduğu maddeleri, Urda ve Midgley (2001) başarıyı, kendini engelleme davranışlarıyla ilişkilendirerek açıklamaktadır. Bu araştırmada ise kopya çekmeye yönelik içsel kaynaklı eğilimler derslerde başarılı olma kaygısı ile ilişkili ölçek maddeleri ile ilişkilendirilerek açıklanmaktadır. Anderman ve Murdock (2006), kopya davranışını, öğrenci başarısı ile ilişkili akademik bir davranış olarak ele almıştır. Bu çalışmada dersi başarabilme yeterliğinin düşük olması, sınavlardan düşük not alma kaygısı gibi kopya eğilim nedenleri başarı ile ilişkilendirilmiştir. Bozdoğan ve Öztürk’ün (2008), öğretmen adayları ile yaptığı çalışmasında üniversite sürecinde yoruma dayalı soruların çok fazla tercih edilmemesi ve bilginin birkaç sınavla kısa zamanda sınanmasının öğrencileri ezberle ittiği ve fırsatını bulan herkesin kopya çekmesine neden olduğu görülmüştür. Bu durumun, öğrenciler tarafından dersten geçmek için sadece sınav notunun önemli olduğu şeklinde algılandığını ortaya koymuştur. Öğrencilerin dersten kalma korkusu ve çeşitli içsel nedenlerden (heyecandan unuttuklarını hatırlama, sınavlara yeteri kadar hazırlık yapmama, okulu uzatıp ailesine ve çevreye rezil olmama, kendine güvenmeme, dersi ya da hocasını sevmeme) dolayı kopya çekmeye eğilim gösterdikleri görülmüştür. Bu çalışmada ise içsel kaynaklı kopya çekme eğiliminin nedenleri (ilgi çekmeyen dersler, çalışma alışkanlığı, sınavlarda düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayrılmaması) Bozdoğan ve Öztürk’ün (2008) çalışmasının sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine ilişkin, kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında, dışsal kaynaklı eğilim ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla kopya çekmeye eğilim gösterdikleri görülmektedir. Erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla daha fazla kopya davranışı gösterdiğinin belirtildiği benzer çalışmalara (Akdağ & Güneş, 2002; Lin & Wen, 2007; McCabe & Trevino, 1997; Nonis & Swift, 1998; Pino & Smith, 2003; Underwood & Szabo, 2003) rastlanmaktadır. Cinsiyet ve ahlak üzerine yapılan çalışmalarda, kadınların erkeklere göre daha etik ve ahlaki davrandığı sonucu, belirtilen çalışmalarla tutarlılık göstermiştir (Bateman & Valentine, 2010; Coate & Frey, 2000). Özyurt ve Eren’in (2014), öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin kopyaya yönelik davranışlarının cinsiyete göre farklılaştığı ve erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre kopya çekmeyi görece daha olumlu bir davranış biçimi olarak algıladığı ifade edilmektedir.

Öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilim ölçeğinin toplamında, dışsal kaynaklı eğilim ve içsel kaynaklı eğilim boyutunda erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha fazla kopya çekme eğilimleri olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada, hiç kitap okumayan öğrencilerin kopya çekme eğilimlerinin yüksek olduğu görülmüştür. Bireyin okuma eylemini alışkanlık hâline getirme sürecinde öncelikle okumanın kişisel, mesleki ve sosyal yönden kendisine yararlı olduğunun farkına varması gerekir ve bu durum alışkanlık hâline gelir. Çocuklar ve ergenlik dönemindeki bireyler, anne, baba, öğretmen, akran grubunun davranışlarından etkilenirler (Bamberger, 1990). Bu nedenle kitap okuma alışkanlığının eğitimin ilk kademesinden son kademesine kadar önemli olduğu bilinciyle, bu alışkanlığın öğretim elemanları tarafından dikkate alınarak desteklenmesi sağlanabilir. Ders çalışmaya günde 2-3 saat vakit ayıran öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Ders çalışma alışkanlığı kopya çekme eğilimini etkilemektedir. Ders çalışma alışkanlığının olmayışı öğrencileri kopya çekmeye yönlendiren önemli bir neden olarak öğrenci özellikleri arasında yer almaktadır (Özden vd., 2015). Kopyanın temellerinde daha çok etkisiz çalışma yöntemleri ve başarısızlık korkusu gibi bireysel etkenlerin yatması söz konusudur (Özgüngör, 2008). Ders çalışma alışkanlığının öğrencilerin kopya çekme eğilimlerini etkilediği düşünülmektedir. Kopya çekme eğilimini engellemenin en önemli yolu olarak öğrencilere ders çalışma alışkanlığının kazandırılmasına yönelik etkinliklerin desteklenmesi sağlanabilir. Devamsızlık değişkeninin de öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin oluşmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Akdağ ve Güneş (2002) öğrencilerin derse devam durumu ile kopya çekme davranış sıklığı arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu ve kopya çekme eyleminin ortaya çıkma olasılığının, devamsızlığın artmasına bağlı olarak yükseldiğini ortaya koymaktadır.

Diş hekimliği ve eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu ve diğer fakültelerden farklılaştığı belirlenmiştir. İşletme, mühendislik fakültesi bölümlerinde bulunan alanlarda kopya çekme oranlarının sosyal bilimlere göre daha fazla olduğu (Bowers, 1964; Newstead vd., 1996) bu çalışmanın bulguları ile örtüşmemektedir. Newstead vd. (1996), özellikle fen ve teknoloji gibi bilim dallarında diğer alanlara göre daha yoğun kopya çekme davranışı görüldüğünü belirtmiştir. Bu çalışmada, öğretmen yetiştirme kurumlarının temelini oluşturan eğitim fakültelerinde kopya çekme oranlarının diğer fakültelere göre daha yüksek düzeyde olması düşündürücüdür. Eğitim süreçlerinde, öğretmenlerin önemli rolleri bulunmaktadır. Bu bağlamda üniversite öğrencilerinin kopya çekme eğiliminin nedenleri göz önünde bulundurulduğunda üniversitelerde ders veren öğretim üyelerine büyük sorumluluk ve görevler düşmektedir.

Bu çalışmada, ailenin gelir miktarı, üniversite yaşamından önceki yerleşim birimi, anne ve baba eğitim durumu değişkenlerinin öğrencilerin kopya çekmeye yönelik eğilimlerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı görülmektedir. Tarih öğretmen adaylarının akademik sahtekarlık eğilim düzeylerinin anne eğitim düzeylerine göre farklılaşmadığı Eminoğlu-Küçüktepe'nin (2014) çalışması ile bu çalışma benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada anne eğitim düzeyine bakıldığında çoğunluğun (%46.6) okuryazar olmadığı ve geri kalan çoğunluğun ise ilkökul mezunu (%33) olduğu görülmektedir. Öğrencilerin anne eğitim düzeyi arttıkça kopya çekmeye yönelik eğilimlerinin azalması beklenirken kopya çekme eğilimlerinde farklılaşma görülmemesinin, çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun annesinin okuryazar olmamasından ve ilkökul mezunu olmasından kaynaklandığı görülmektedir. Eminoğlu-Küçüktepe'nin (2011, 2014) öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmalarındaki, baba eğitim durumunun kopya çekme üzerinde etkili olmadığı bulgusu bu çalışmanın baba eğitim durumu değişkenine ilişkin bulguları ile benzerlik göstermektedir. Mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin özel sektörde çalışmak isteyen öğrencilerden farklılık göstererek düşük düzeyde kopya çekme eğilimi sergiledikleri görülmektedir. Mesleki ideali akademisyenlik olan öğrencilerin daha düşük düzeyde kopya çekme eğilimli oldukları görülmektedir.

5. ÖNERİLER

Öğrencilerin kopya çekme eğilim nedenleri arasında akademik özyeterliğe ilişkin ölçek maddelerinin yer aldığı görülmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin akademik özyeterliklerini geliştirmeye yönelik eylem araştırmaları ve akademik özyeterlik ile kopya çekme davranışının ilişkilendirildiği çalışmaların yapılması önerilmektedir.

“Sınavların zorluğu, okulu bitirme kaygısı, çalışma alışkanlığı, dersleri başarabilme yeterliği, sınavlardan düşük not alma kaygısı, ders çalışmaya yeterince zaman ayırmama, derslere yeterince önem vermeme, sınavların bilgi yerine yoruma dayalı olması” gibi maddelerin yer aldığı bu çalışmada geliştirilen kopya çekmeye yönelik eğilim ölçek maddelerinin içeriklerine ilişkin, öğrencilere verilecek seminerlerin öğrencilerin kopya eğilimlerinin düşük seviyelere indirilmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir. “Derslerin notla değerlendirilmesi, derslerde öğrenilenlerin günlük hayatla ilişkilendirilmemesi, sınavlarda bilgi yerine yoruma dayalı sorular sorulması” gibi maddeler kopya çekme nedenleri olarak ölçekte yer alan maddelerdir. Bu bağlamda, üniversitelerde okutulan ders içeriklerinin günlük yaşamla ilişkilendirilmesi, öğretim üyelerinin öğrenme-öğretme sürecinde bilgiyi yapılandırmaya ve öğrencilerin derse karşı motivasyonlarını arttırmaya yönelik çalışmaları ile kopya çekme eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi önerilmektedir. Sınavların kopya çekme davranışı ile nedensel ilişkilerini ele alan çalışmalar yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Adıbatmaz, M. & Kurnaz, F. B. (2017). Karabük Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin kopya çekme tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 1061-1078.
- Akdağ, M. & Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışları ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 8(3), 330-343.
- Alkan, Ş. (2008). *İlköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Anderman, L. H., & Anderman, E. M. (1999). Social predictors of changes in students' achievement goal orientations. *Contemporary Educational Psychology*, 24(1), 21-37. <https://doi.org/10.1006/ceps.1998.0978>
- Anderman, E. M., & Murdock, T. B. (2007). The psychology of academic cheating. In E. M. Anderman & T. B. Murdock (Eds.), *Psychology of academic cheating*. Elsevier Academic Press.
- Ashworth, P., Bannister, P., & Thorne, P. (1997). Guilty in whose eyes? University students' perceptions of cheating and plagiarism in academic work and assesment. *Studies in Higher Education*, 22(2), 187-203. <https://doi.org/10.1080/03075079712331381034>
- Baird, J. S. (1980). Current trends in college cheating. *Psychology in the Schools*, 17(4), 515-522. [https://doi.org/10.1002/1520-6807\(198010\)17:4<515::AID-PITS2310170417>3.0.CO;2-3](https://doi.org/10.1002/1520-6807(198010)17:4<515::AID-PITS2310170417>3.0.CO;2-3)
- Bamberger, R. (1990). *Okuma alışkanlığını geliştirme* (B. Çapar, Çev.) Kültür Bakanlığı.
- Bateman, C. R., & Valentine, S. R. (2010). Investigating the effects of gender on consumers' moral philosophies and ethical intentions. *Journal of Business Ethics*, 95(3), 393-414. <https://doi.org/10.1007/s10551-010-0386-4>
- Bowers, W. J. (1964). *Student dishonesty and its control in college*. Bureau of Applied Social Research.
- Bozdoğan, A. E. & Öztürk, Ç. (2008). Öğretmen adayları neden kopya çeker? *İlköğretim Online*, 7(1), 141-149.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö. & Köklü, N. (2011). *Sosyal bilimler için istatistik*. Pegem Akademi.
- Carpenter, D. D., Harding, T. S., Finelli, C. J., Montgomery, S. M., & Passow, H. J. (2013). Engineering students' perceptions of and attitudes towards cheating. *Journal of Engineering Education*, 95(3), 181-193. <https://doi.org/10.1002/j.2168-9830.2006.tb00891.x>
- Coate, C. J., & Frey, K. J. (2000). Some evidence on the ethical disposition of accounting students: Context and gender implications. *Teaching Business Ethics*, 4, 379-404.
- Çeliköz, M. (2016). Öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları ve kopya çekme nedenleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi (Journal of Research in Education and Teaching)*, 5(2), 241-251.
- Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 2007(175), 129-142.
- Durmuşçelebi, M. (2011). Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 77-97.
- Eminoğlu-Küçüktepe, S. (2011). Evaluation of tendency towards academic dishonesty levels of psychological counseling and guidance undergraduate students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 2722-2727. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.04.177>
- Eminoğlu-Küçüktepe, S. (2014). College students' cheating behaviors. *Social Behavior and Personality*, 42, 101-112. <https://doi.org/10.2224/sbp.2014.42.0.S101>
- Eraslan, A. (2011). Matematik öğretmenleri adayları ve kopya: Hiç çekmedim desem yalan olur! *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 52-64.
- Erkuş, A. (2012). *Psikolojide ölçme ve ölçek geliştirme-I temel kavramlar ve işlemler*. Pegem Akademi.
- Evans, E. D., Craig, D., & Mietzel, G. (1993). Adolescents' cognitions and attributions for academic cheating: A cross-national study. *Journal of Psychology*, 127(6), 585-602.
- Finn, K. V., & Frone, M. R. (2004). Academic performance and cheating: Moderating role of school identification and self-efficacy. *The Journal of Educational Research*, 97(3), 115-122. <https://doi.org/10.3200/JOER.97.3.115-121>
- Franklyn-Stokes, A., & Newstead, S. E. (1995). Undergraduate cheating: Who does what and why? *Studies in Higher Education*, 20(2), 159-172.
- Güneş, A. (2004). *Liselerde görev yapan öğretmenlerin kopya çekme davranışına ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Harding, T. S., Mayhew, M. J., Finelli, C. J., & Carpenter, D. D. (2007). The theory of Planned Behavior as a model of academic dishonesty in engineering and humanities undergraduates. *Ethics & Behavior*, 17(3), 255-279. <https://doi.org/10.1080/10508420701519239>
- Johnston, D. K. (1991). Cheating: Reflections on a moral dilemma. *Journal of Moral Education*, 20, 283-291.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 121-138.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling*. The Guilford Press.

- Keskin, O., & Uzuner, M. E. (2018). Investigation of exam cheating attitudes of university students (case of Kocaeli University). *Journal of Human Sciences*, 15(1), 478-485.
- Küçüktepe, S. E. & Küçüktepe, C. (2012). Tarih öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 115-125.
- Lin, C., & Wen, L. (2007). Academic dishonesty in higher education: A nationwide study in Taiwan. *Higher Education*, 54, 85-97. <https://doi.org/10.1007/s10734-006-9047-z>
- Lüle-Mert, E. (2012). Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bazı bölümlerde kopya. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish*, 7(3), 1813-1829.
- McCabe, D. L. (1993). Faculty responses to academic dishonesty: The influence of student honor codes. *Research in Higher Education*, 34(5), 647-658.
- Mccabe, D. L., & Trevino, L. K. (1997). Individual and contextual influences on academic dishonesty: A multicampus investigation. *Research in Higher Education*, 38(3), 379-396. <https://doi.org/10.1023/A:1024954224675>
- Mccabe, D. L., Trevino, L. K., & Butterfield, K. D. (1999). Academic integrity in honor code and non-honor code environments. *The Journal of Higher Education*, 70(2), 211-234. <https://doi.org/10.1080/00221546.1999.11780762>
- Murdock, T. B., & Anderman, E. M. (2006). Motivational perspectives on student cheating: Toward an integrated model of academic dishonesty. *Educational Psychologist*, 41(3), 129-145. https://doi.org/10.1207/s15326985ep4103_1
- Newstead, S. E., Franklyn-Stokes, A., & Armstead, P. (1996). Individual differences in student cheating. *Journal of Educational Psychology*, 88(2), 229-241. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.88.2.229>
- Nonis, S. A., & Swift, C. O. (1998). Deterring cheating behavior in the marketing classroom: An analysis of the effects of demographics, attitudes, and in-class deterrent strategies. *Journal of Marketing Education*, 20, 188-199. <https://doi.org/10.1177/027347539802000302>
- Oksal, A. & Bilgin, A. (1999). Üniversitede kopya sorunu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 85-90.
- O'Rourke, J., Barnes, J., Deaton, A., Fulks, K., Ryan, K., & Rettinger, D. A. (2010). Imitation is the sincerest form of cheating: The influence of direct knowledge and attitudes on academic dishonesty. *Ethics and Behavior*, 20(1), 47-64. <https://doi.org/10.1080/10508420903482616>
- Özden, M., Uçansoy-Baştürk, A. & Demir, M. (2015). Kopya çektim, çünkü... : Bir olgubilim çalışması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 6(4), 57-89.
- Özgüngör, S. (2008). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin algıların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışlarıyla ilgisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 68-79.
- Özyurt, Y. & Eren, A. (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve kopya çekmeye yönelik tutumlarının görünümü. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 78-101. <http://dx.doi.org/10.14686/BUEFAD.201416208>.
- Pino, N. W., & Smith, W. L. (2003). College students and academic dishonesty. *College Student Journal*, 37, 490-500.
- Polat, M. (2017). Türkiye'de öğrenciler neden kopya çeker? Bir meta-sentez çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 223-242. <http://dx.doi.org/10.22521/jesr.2017.71.7>
- Rettinger, D., & Kramer, Y. (2009). Situational and personal causes of student cheating. *Research in Higher Education*, 50(3), 293-313.
- Schab, F. (1991). Schooling without learning: Thirty years of cheating in high school. *Adolescence*, 26, 839-847.
- Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Eğitim Yönetimi*, 1(3), 397-418.
- Semerci, Ç. (2003). Kopya çekmeye ilişkin tutum ölçeği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 227-234.
- Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18(3), 139-146.
- Semerci, Ç. & Sağlam, Z. (2005). Polis adaylarının sınavlarda kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(2), 163-177.
- Seven, M. A. & Engin, A. O. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 121-136.
- Stevens, J. (2002). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Tayfun, A. & Yazıcıoğlu, İ. (2008). Öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(3), 375-393.
- Topçu, Y. & Uzundumlu, A. S. (2011). Yükseköğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 302-313.
- Underwood, J., & Szabo, A. (2003). Academic offences and e-learning: Individual propensities in cheating. *British Journal of Psychology*, 94, 319-337. <https://doi.org/10.1111/1467-8535.00343>

- Urdan, T., & Midgley, C. (2001). Academic self-handicapping: What we know, what more there is to learn. *Educational Psychology Review*, 13(2), 115-138. <https://doi.org/10.1023/A:1009061303214>
- Wajda-Johnston, V. A., Handal, P. J., Brawer, P. A., & Fabricatore, A. N. (2001). Academic dishonesty at the graduate level. *Ethics and Behavior*, 11(3), 287-305.
- Whitley, B. E. (1998). Factors associated with cheating among college students. *Research in Higher Education*, 39(3), 235-274.
- Whitley, B. E., Nelson, A. B., & Jones, C. J. (1999). Gender differences in cheating attitudes and classroom cheating behavior: A meta-analysis. *Sex Roles*, 41(9/10), 657-680. <https://doi.org/10.1023/A:1018863909149>
- Yangın, S. & Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 46-55.
- Yıldırım, S. (2015). *Üniversite öğrencilerinin akademik başarı, akademik erteleme, kopya çekme ve devamsızlık durumlarının yordayıcısı olarak sosyal bağlılık* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gaziosmanpaşa Üniversitesi.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

It has been extensively demonstrated that cheating behavior is a persistent problem that is present in every stage of education and it is becoming a widespread problem everywhere. Due to the fact that about 75 % of high school students in the United States were found to involve in cheating, the California Institute of Educational Sciences declared a cheating epidemic in 1987 based on these results. In the US, there was an increase in cheating rates from the 1960s to the 1990s (Schab, 1991). Whitley (1998) reported that cheating is more common among university students whereas Baird (1980) stated that cheating behavior is more common among high school students compare to undergraduate students. Anderman and Murdock (2007) stated that cheating affects student learning and it is also an important parameter in terms of providing feedback to teachers while planning teaching and the research results indicated that the cheating behavior is present among all age groups.

It was evident from the literature that cheating behavior is preferred due to different reasons. Schab (1991) concluded that the students have cheated for reasons such as the pressure from their parents for higher grades, not devoting enough time to study, the desire of not being known as unsuccessful, laziness, and easiness of cheating without efforts. The reasons for cheating can originate from the education system, from the instructor, or the student. Generally, students are expected to provide answers that are word-to-word copy of the textbook or the notebook in the exams. The situation, thus, leads students to prefer writing a copy of the information somewhere and transcribe it to the exam paper instead of learning it which is a direct outcome of a system in which the results of the examination is more valued than the actual learning process (Alkan, 2008). Memorization based education system, implementation of central examinations in addition to the school exams (Güneş, 2014), a uniform assessment style where the measurement and evaluation tools are prioritizing collecting, remembering, memorizing, and presenting information (Wajda-Johnston et al., 2001) are regarded as the reasons for the cheating attributed to the education system.

2. METHOD

The model of the study is the relational screening model which is one of the quantitative research methods. A relational screening model is a general screening model where a variable is examined or the relationship among several variables is examined (Karasar, 2002). The relationship between variables was examined using the scale developed to determine the cheating tendencies of undergraduate students. Initially, Koç and Memduhoğlu developed a “scale for evaluating cheating tendencies” with $n = 467$ university students using “exploratory factor analysis” (EFA). The faculties of Van Yuzuncu Yıl University formed a separate stratum for the undergraduate students’ tendencies towards cheating in terms of different variables and the easily accessible final year students of various departments in every stratum were included in the sample. This sample group consisted of $n = 1220$ students. The data were collected from the students enrolled-in faculties of Van Yuzuncu Yıl University, who were seniors studying in the spring term of 2016-2017 academic year using the “scale for evaluating cheating tendencies” developed in this study by Koç and Memduhoglu. The data collection tools of the study were developed by Koç and Memduhoğlu. In order to obtain the demographic data of the students, a personal information form and a “scale for evaluating cheating tendencies” were developed. Exploratory factor analysis, descriptive statistics, ANOVA, and t-test were used for data analysis.

3. FINDINGS, DISCUSSION, AND RESULTS

Most of the students who participated in this study used cheating techniques such as looking at others’ exam papers or benefiting from the material previously written on the desk, papers, walls, etc. The majority of the students thought that the department they enrolled has no effect on cheating tendency and that between 50% and 70% of their friends also cheat in the exams. It was deduced that the majority of the students were cheating during their education.

The majority of the students are pleased with the department they enrolled and think that the department they enrolled in does not have any effect on cheating. McCabe & Trevino (1997) estimated that 13 % to 95 % of undergraduate students were cheating and the majority of these students cheated at least once during their education. Lüle-Mert (2012) conducted a study in Inonu University, Faculty of Science and Literature with 140 students in the spring term of 2011-2012 and concluded that 71 % of students cheated whereas 29 % did not.

It is concluded here that the level of cheating tendencies of university students is moderate. It has been concluded that the external factors affecting cheating tendencies such as exam environment, overseer’s attitude, duration of the examination, and preventive measures taken by the administrations are at a moderate level. Respect level for the course instructor, uninterestingness of the courses, the study habits, the anxiety of having low grades from the

exams, not having enough time to study, not giving enough attention to the course, nonapplicability of the content in daily life, and being against the exams are among the internal factors affecting the students' cheating tendencies. Urdan and Midgley (2001) associated the internal factors effecting the students' cheating tendencies such as anxiety of having low grades from the exams, not having enough time to study, and not giving enough attention to the course with the preventing success behaviors of individual self-prevention behaviors.

In the entire scale for evaluating cheating tendencies, externally stimulated tendency dimension, and internally induced tendency dimension indicated that male students group have more tendency to cheat than female students. It is concluded that the students who are between 20 and 25 years of age have higher general and externally stimulated tendencies towards cheating than the students in other age groups.

Students who have never read a book have a higher tendency to cheat. It was found out that the students who frequently absent from their courses had higher tendencies to cheat than those who seldom miss the class. It is thought that absenteeism is an effective variable for students' tendencies towards cheating. It was also found that the students who devoted 2-3 hours in the daily study were at a low level of cheating tendencies. The cheating tendencies of the students enrolled in the Faculty of Dentistry and Faculty of Education were higher and the tendency of the students of Faculty of Theology and Medical School were lower and they all differ from students enrolled to other faculties.

In this study, it is thought-provoking that compare to the other faculties cheating rates are higher in the Faculty of Education which is the basis of teacher training. The role of teachers in human development is universally accepted.

We can conclude that the family income variable does not make a significant difference in the students' tendencies to cheat. However, the relationship between the tendency to cheat the family income should be examined more deeply and the causal or relational situations between this variable and other variables could be examined in-depth. In this study, it was detected that 46.6 % of students who participated in the study had illiterate mothers and 33 % of students had mothers with primary school education. It is expected that the increase in the mothers' education level would lead to a decrease in the cheating tendency of the students. However, the absence of such a relationship in our study could be attributed to the fact that the majority of the students who attended the study had mothers either illiterate or had primary school education. It was found that the education level of the father did not have a significant effect on the students' tendencies to cheat either. It was determined that the students whose ultimate goal was to pursue academia had a lower tendency to cheat.

ETİK BEYANNAME

Bu çalışmanın araştırma ve yazım sürecinde araştırmacı / araştırmacılar tarafından bilimsel ve etik kurallara uyulduğunu, farklı eserlerden yararlanılması durumunda atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, araştırmanın tamamının veya bir kısmının farklı bir akademik yayın platformuna yayımlanmak üzere gönderilmediğini, belirtilen konularda araştırmanın yazarının / yazarlarının bilgi sahibi olduğunu ve gerekli kurallara uyulduğunu beyan ederim. 31/10/2020

Sevgi KOÇ

Araştırmanın Sorumlu Yazarı